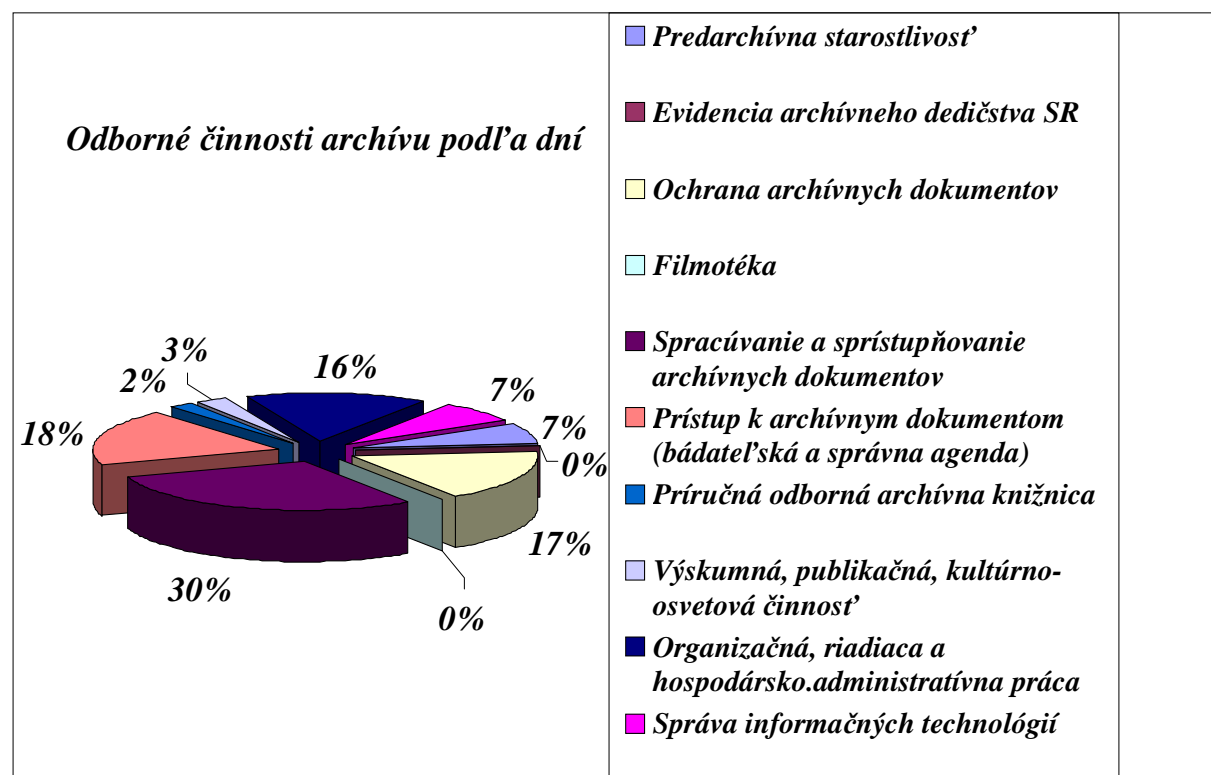

SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V BANSKEJ BYSTRICI V ROKU 2014

Je potrebné konštatovať, že personálny stav v Štátnom archíve v Banskej Bystrici sa v roku 2014 nezmenil. Celkovo je štrnásť zamestnaneckých miest, z toho je jedenásť zaradených do štátnej služby a tri miesta vo verejnom záujme. V roku 2014 bola v našom archíve vysoká dlhodobá práceneschopnosť. Toho roku pracovníčka z reštaurátorsko-konzervátorskej dielne odišla na materskú dovolenku. V porovnaní s rozsahom pracovných úloh a počtu zamestnancov je potrebné uviesť podobne ako v minulosti, že sa zvyšujú pracovné nároky na zamestnancov súvisiace s plnením plánovaných a neplánovaných úloh štátneho archívu. Vzdelanie zamestnancov je na patričnej vzdelanostnej a jazykovej úrovni. Každý jeden zamestnanec vynakladal vo zvýšenej miere svoj pracovný potenciál pre splnenie úloh a požiadaviek kladených na Štátny archív v Banskej Bystrici.

Vo vykazovanom roku 14 zamestnancov odpracovalo 2 890 pracovných dní, ktoré sa na archívne činnosti čerpali nasledovne:

Predarchívna starostlivosť	182
Evidencia archívneho dedičstva SR	6
Ochrana archívnych dokumentov	469
Filmotéka	2
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	813
Prístup k archívnym dokumentom (bádateľská a správna agenda)	509
Príručná odborná archívna knižnica	62
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	77
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	440
Správa informačných technológií	196

1. Predarchívna starostlivosť

V oblasti predarchívnej starostlivosti archív eviduje 248 pôvodcov registratúr. Posudzovali a schvaľovali sme 15 registratúrnych plánov a poriadkov. Z plánovaných kontrol v rámci výkonu štátneho odborného dozoru neboli vykonané tri, vzhľadom na to, že firmy boli, alebo vstúpili do konkurzu. Boli vykonané dve následné kontroly a sedem komplexných kontrol. Na základe potrieb štátnych úradov a akciových spoločností sa uskutočňovali konzultácie a inštruktáže. V roku 2014 sme prebrali celkom 24,29 bežných metrov archívnych dokumentov. S tým boli spojené práce s uložením a evidovaním prírastkov archívnych fondov.

2. Evidencia archívneho dedičstva SR

Uloženie a evidovanie prírastkov archívnych fondov sa priebežne vykonávalo v programe WinAfondy. V rámci evidencie archívneho dedičstva SR sa k 31. 12. 2014 v Štátnom archíve v Banskej Bystrici nachádza 792 archívnych súborov v rozsahu 7 316 bežných metrov.

3. Ochrana archívnych dokumentov

Veľkú pozornosť sme aj v roku 2014 venovali ochrane archívnych dokumentov. Pravidelne sa pracovníkmi archívu sledovala teplota a vlhkosť v archívnych depotoch, a na jej reguláciu sa v obmedzenej forme využívala vzduchotechnika. Podľa potreby, a na zlepšenie fyzického stavu archívnych dokumentov, sa vymieňali archívne škatule za nové. Uskutočnili sme preškatulovanie a presné označenie obsahu škatúl v rámci nespracovaných fondov Ostrolúcky, Panstvo Vígľaš a časť fondu Koháry–Coburg. Pre lepšiu orientáciu bol v rámci depotu premiestnený fond Ostrolúcky.

Ochrane archívnych dokumentov prispieva aj ich digitalizácia. V spolupráci s UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM sme sa podieľali na digitalizácii vybraných archívnych dokumentov z fondov Okresný ľudový súd v Banskej Bystrici, v Banskej Štiavnici, v Brezne, vo Feledinciach, v Krupine, Kremnici, Lučenci, Modrom Kameni, Novej Bani, Rimavskej Sobote, Šahách, vo Zvolene, v Tornali a Ľudový súd v Banskej Bystrici a v Rimavskej Sobote. Pre potreby Štátneho archívu bolo vyhotovených 23 369 digitálnych záberov nachádzajúcich sa na pevných diskoch, ktoré sa postupne stanú súčasťou digitálneho archívu.

Pracovníčky reštaurátorskej a kníhviazačskej dielne systematicky a aj náhodným výberom pokračovali v zlepšovaní fyzického stavu archívnych dokumentov ich konzervovaním a reštaurovaním. Celkom bolo konzervovaných a zreštaurovaných 33 knižných väzieb a 4550 knižných listov. Súčasne boli vykonané kníhviazačské práce v počte 262 kusov pre potreby vlastného archívu a jeho siedmich pobočiek. Pre Okresný úrad v Banskej Bystrici sa rezali volebné lístky.

4. Fílotéka

V roku 2014 nepríbúdlí do fílotéky Štátneho archívu v Banskej Bystríci žiadne nové exempláre, a preto môžeme konštatovať, že v archíve sa nachádzajú konzervačné a študijné kópie hlavne zo Zbierky cirkevných matrík v počte 426 kusov mikrofilmov, obsahujúcich 137 387 políčok, ktoré sa aj využívajú v bádateľni na štúdium pre potreby domácich, ako aj zahraničných bádateľov.

5. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V roku 2014 v oblasti spracúvania a sprístupňovania archívnych fondov sme na Odbor archívov a registratúr v Bratislave zaslali posúdený inventár Oľga Kostiviarová: Stredoslovenský krajský národný výbor v Banskej Bystríci II. – Odbor zdravotný 1971-1990.

Zároveň sa usporadúvali a inventarizovali nasledujúce fondy:

PhDr. Monika Nagyová: Gemersko-malohontská župa II. (1638) 1803-1922

PhDr. Terézia Uherková: Zvolenská župa 1507-1848 (1849)

Mária Škrabáková: Slúžnovský úrad v Brezne 1855-1922

Alexander Daniš: Stredoslovenský krajský národný výbor v Banskej Bystríci II.
– Odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva 1972-1990

Alexander Daniš: Stredoslovenský krajský národný výbor v Banskej Bystríci II.
– Odbor finančný 1971-1990

Oľga Kostiviarová: Stredoslovenský krajský národný výbor v Banskej Bystríci II.
– Odbor sociálnych vecí a pracovných síl 1971-1990

Je potrebné uviesť, že vyššie spomínaní zamestnanci sa popri spracúvaní a sprístupňovaní archívnych fondov venujú aj bádateľskej činnosti, výskumnej, publikačnej a kultúrno-osvetovej činnosti. V roku 2014 bolo spolu usporiadaných, vrátane vnútorného vyradovania a zároveň zinventarizovaných 27,1 bežných metrov archívnych dokumentov.

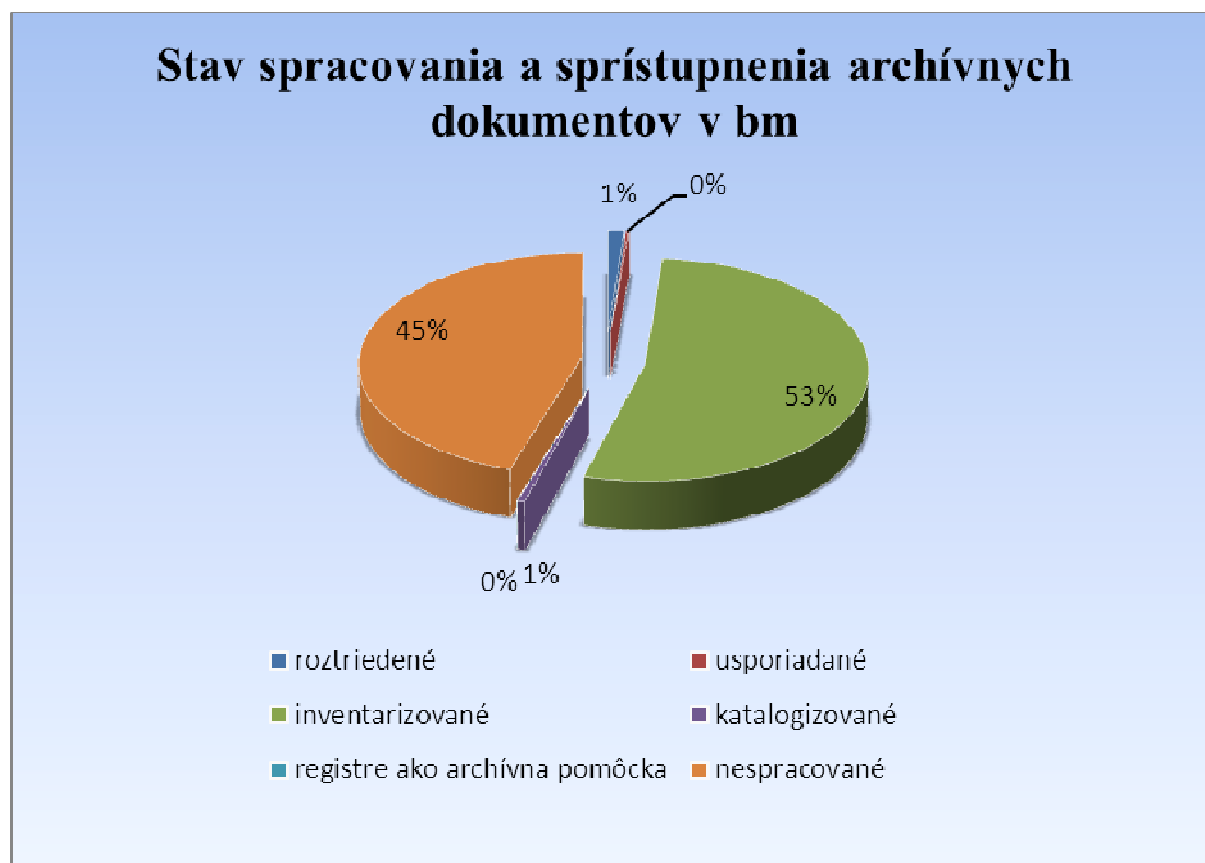
(kusy – ks a bežné metre – bm):

roztrie- dené		usporiadané vrátane vnútorného vyradovania		usporiadané vrátane vnútorného vyradovania a zároveň inventarizo- vané		inventarizo- vané	katalogizo- vané	registre ako archívna pomôcka	reinverta rizované	Celkom	
bm	ks	bm	ks	bm	ks	bm	bm	bm	bm	bm	ks
0	0	0	0	16,3	0	10,8	0	0	0	27,1	0

archívne pomôcky					archívne fondy sprístupnené archívnymi pomôckami	
inventáre	katalógy	registre	pôvodné archívne pomôcky	spolu zväzkov	kompletne	čiastočne
172	25	0	6	203	245	45

Celkové množstvo a formu spracovaných archívnych dokumentov k 31. 12. 2014 sprístupňuje nasledovná tabuľka (v bežných metroch – bm) a graf:

roztriedené bm	usporiadané bm	inventarizované bm	katalogizované bm	registre ako archívna pomôcka bm	nespraco vané bm
90	15	3 819	35	0	3 257

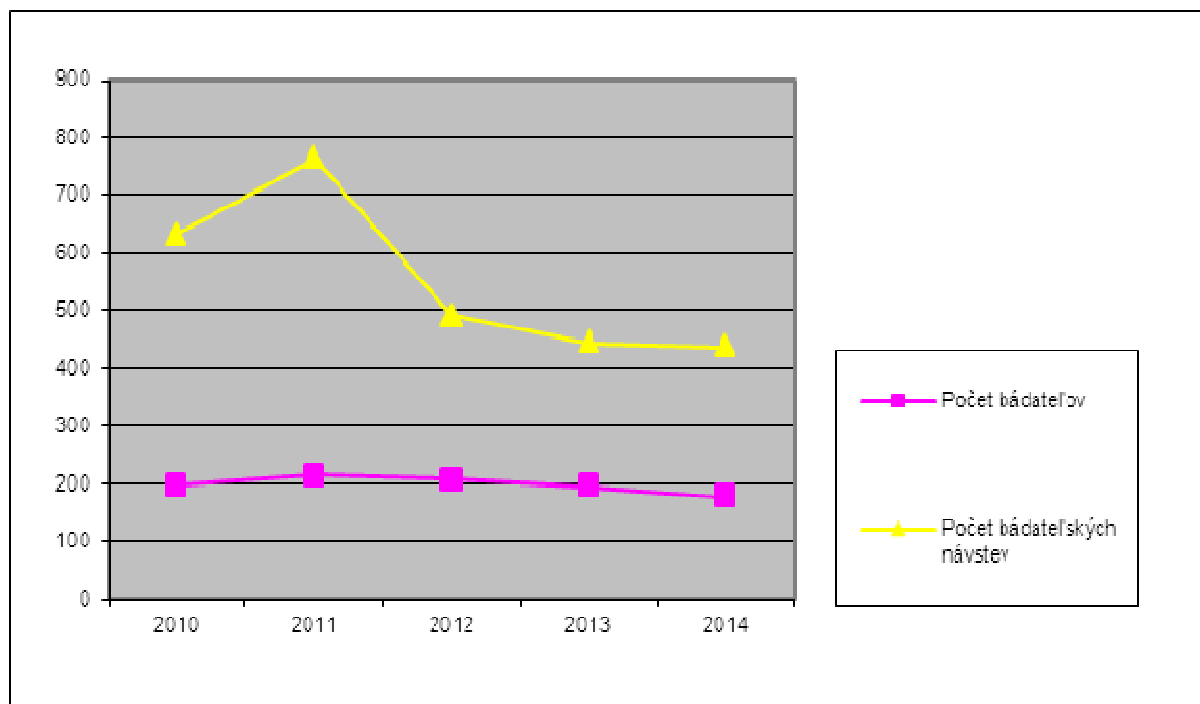
6. Prístup k archívnym dokumentom

Prístup k archívnym dokumentom štúdiom na základe bádateľského listu

V oblasti prístupu k archívnym dokumentom sme zaznamenali 177 bádateľských návštev, z toho 163 tuzemských a 14 zahraničných. Požiadavky bádateľov, podobne ako po iné roky, sa sústredili na štúdium genealógie, dejín rodov, regionálne dejiny a dejiny hospodárstva. Najnižší záujem bol o štúdium cirkevných dejín, dejín masmédií, dejín štátu a práva a dejiny správy. V roku 2014 bolo celkom 437 bádateľských návštev, z toho 415 tuzemských a 22 zahraničných. Na štúdium sme predložili 1 152 škatúľ, 65 fasciklov, 1 547 kusov archívnych dokumentov a 330 kusov mikrofilmov. Aj v roku 2014 využili traja záujemcovia služby archívu formou výpožičky archívnych dokumentov do iného štátneho archívu, resp. z iného štátneho archívu.

Prístup k archívnym dokumentom v bádateľni:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet bádateľov	197	215	207	195	177
Počet bádateľských návštev	632	764	492	444	437

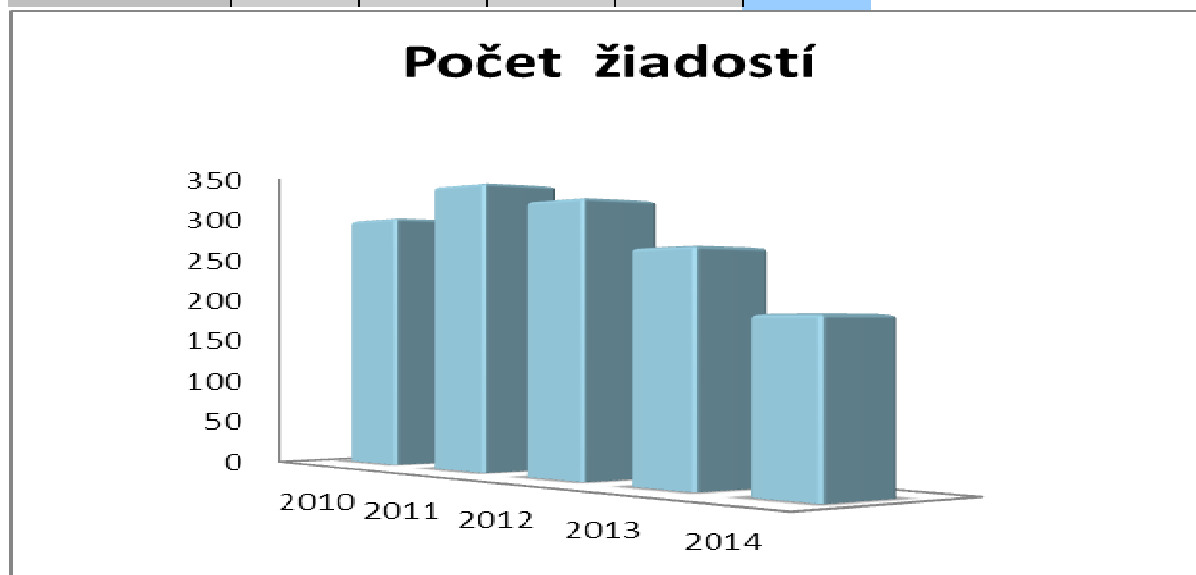
Prístup k archívnym dokumentom formou odpisu, výpisu, potvrdenia alebo kópie na základe písomnej žiadosti

Pretrváva záujem o vyhľadávanie archívnych dokumentov majetkovoprávnej povahy, pokračujú žiadosti týkajúce sa sociálneho poistenia a potvrdení o dobe zamestnania, ďalej žiadosti o výpisy z matrik za účelom dedičských konaní a genealogických správnych informácií tak ako aj v predchádzajúcich rokoch. V správnej agende bolo vybavených celkom 182 žiadostí, z toho 42 bolo vybavených z neprístupných fondov, 110 zo sprístupnených a 30 bolo iného charakteru. Vydali sme 287 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Prístup k archívnym dokumentom formou rešerše využilo 18 žiadateľov.

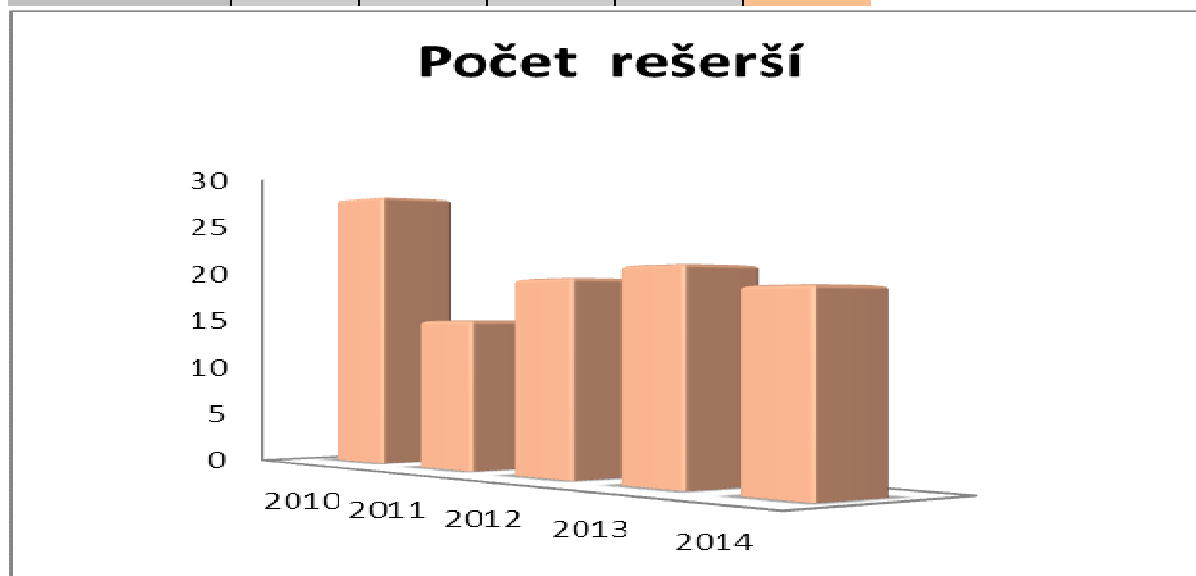
Za služby archívu a na správnych poplatkoch bolo bádateľmi a žiadateľmi zaplatených celkom 1 660 eur.

Prístup k archívnym dokumentom na základe žiadosti:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet žiadostí	300	334	309	252	182

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počty rešerší	28	15	19	20	18

7. Príručná odborná archívna knižnica

Príručná knižnica Štátneho archívu v Banskej Bystrici oproti predchádzajúcemu roku mala možnosť rozšíriť knižničný fond o 50 zväzkov, čo celkovo predstavuje 17 759 zväzkov. Skatalogizovaných zväzkov, ako elektronicky, tak aj klasicky 69. Pozornosť sa venovala aj spracovávaniu knižných jednotiek starých a vzácných tlačí. Podľa potrieb bádateľov sme príslušné monografie a periodiká zapožičiavali do študovne.

8. Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Vo výskumnej oblasti sme sa v Štátnom archíve v Banskej Bystrici zameriavali v rámci rezortných výskumných úloh na 1. sv. vojnu v archívnych dokumentoch a Dejiny formovania Štátnych archívov. Zamestnanci sa venovali publikačnej činnosti, prednáškam. V spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici sme sa podieľali na výstave Čo čítala šľachta – prehľad knižnice rodu Radvanských. Tradične sa rozvíjala spolupráca s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, ako aj so Slovenskou národnou knižnicou v Martine.

9. Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce

Kapitola organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce bola aj v roku 2014 náročná. V tejto časti výkazu sú zahrnuté aj interné pracovné porady, plánovanie a vykazovanie jednotlivých zamestnancov, interné kontroly plnenia úloh zamestnancov, ako aj ich osobný rozvoj a vzdelávanie.

- ❖ Porada riaditeľov archívov s regionálnou územnou pôsobnosťou a pobočiek pre stredné Slovensko (30. júna 2014, Banská Bystrica)
- ❖ Celoslovenská porada riaditeľov štátnych archívov (11. 12. 2014, Košice)
- ❖ Prvý krok k modernej organizácii československého archívniectva (24. 9. 2014, Bratislava)
- ❖ Archívy - pamäť národa. 60 rokov organizovaného slovenského archívniectva (23. 10. 2014, Bratislava)
- ❖ Školenie IVES v Banskej Bystrici - Fabasoft
- ❖ Školenie BOZP
- ❖ Samoštúdium zákonov, vyhlášok a smerníc zamestnancami

10. Správa informačných technológií

V oblasti správy informačných technológií bol rok 2014 enormne náročný. Uskutočňoval sa servis všetkých komponentov informačného systému pre 46 používateľov – 51 PC, 27 tlačiarní, 10 centrálnych veľkokapacitných multifunkčných zariadení a 7 serverov a ich aktívnych sieťových zariadení, ktorých 75 % pochádza ešte z roku 2003. Podarilo sa nájsť riešenie na zabezpečenie pokračovania antivírovej ochrany po ohlásenom ukončení podpory doručovania bezpečnostných balíkov operačného systému Windows XP a bezplatnej antivírovej ochrany od firmy Microsoft po 18. 4. 2014. Realizovala sa výmena ďalšieho nefunkčného servera za hardvérovo identický.

Dokončila sa podrobná revízia parametrov všetkých počítačov, tlačiarní, verzií operačného systému a kancelárskych balíkov MS Office, skenerov, serverov a kapacity internetového pripojenia – ako základného podkladu pre prípravu plošného nasadenia operačného systému Windows 7 a registratúrneho systému Fabasoft. Pracovalo sa na technickej a organizačnej príprave nasadenia, zaškolení pracovníkov a vytvorení technických podmienok zaškolenia pracovníkov a na samotnom zavedení elektronického kolku v archívoch. Vypracovali sa a overili typové inštalácie starých kľúčových zariadení informačného systému pre spoluprácu s novými počítačmi s novou verziou operačného systému, vrátane prostriedkov vzdialenej správy, a nasadilo sa prvých 5 kusov do prevádzky. Pracovalo sa tiež na návrhu podmienok overenia možného nového technického riešenia výmeny serverov archívov vyžiadanom Sekciou informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti MVSR.

PhDr. Július Valach, CSc.
riaditeľ archívu